

15.10.2024

Cum ne gestionăm rațional bugetul personal

Cum ne gestionăm rațional bugetul personal

**EDUCAȚIE FINANCIARĂ
PENTRU TOȚI**

o campanie
organizată de

Banca
Națională
a Moldovei

cu suportul
financiar

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

[1]

Ce este bugetul personal și la ce ne ajută

Bugetul personal sau bugetul familiei, la fel ca și bugetul de stat sau bugetul unei organizații, reprezintă totalitatea veniturilor și a cheltuielilor efectuate într-o perioadă de timp. Orice buget include următoarele etape: i) elaborarea unui plan de venituri și cheltuieli pentru o anumită perioadă de timp, ii) colectarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor, iii) verificarea veniturilor obținute și a cheltuielilor efectuate, adică executarea bugetului.

Astfel, bugetul personal îndeplinește două funcții principale. În primul rând, remarcăm funcția de planificare, pentru că ne permite să ne programăm obiectivele financiare și să urmărim progresul în atingerea lor. În al doilea rând, constatăm funcția de control, pentru că ne arată câți bani s-au cheltuit într-o

anumită perioadă și pe ce anume.

Un buget poate fi deficitar, echilibrat sau excedentar. Bugetul se numește deficitar atunci când cheltuielile totale depășesc veniturile totale în perioada de raportare. Echilibrat este atunci când cheltuielile totale sunt egale cu veniturile totale în perioada de raportare. Excedentar este atunci când veniturile totale sunt mai mari decât cheltuielile totale pentru perioada de raportare.

Un buget deficitar într-o anumită perioadă nu este neapărat ceva rău. Dacă am economisit mult timp pentru o achiziție importantă, de exemplu, o mașină, și apoi am cumpărat-o din economiile noastre, este posibil să avem un deficit în luna în care am cumpărat-o (sau chiar în anul respectiv), dar nu este nimic rău în aceasta. Deficitul este periculos atunci când devine persistent: dacă lună de lună cheltuim mai mulți bani decât câștigăm, mai devreme sau mai târziu economiile ni se vor termina și vom rămâne fără bani sau chiar cu datorii. În același timp, este inutil să avem un buget excedentar dacă banii economisiți stau în portofel sau într-un cont curent și nu ne aduc niciun venit. O opțiune mai rațională este să investim acești bani într-un activ financiar, cel puțin, să deschidem un depozit la bancă, astfel încât ei să ne aducă măcar un mic venit. O astfel de investiție va fi un fel de cheltuială, deci dacă o facem, bugetul nostru final nu va fi excedentar, ci echilibrat. Aceasta este starea optimă a bugetului personal: un buget echilibrat, în cadrul căruia există mijloace pentru investiții.

Pentru a avea un buget personal excedentar sau echilibrat care ne permite atingerea obiectivelor financiare, trebuie să parcurgem trei etape:

- să ținem evidența veniturilor și cheltuielilor personale;
- să ne maximizăm veniturile și să optimizăm cheltuielile;
- să planificăm atingerea obiectivelor noastre financiare.

Începem să ținem evidența veniturilor și a cheltuielilor chiar acum. În ziua de azi, nu mai este nevoie să scriem de mână într-un caiet – există multe aplicații specializate pentru ținerea bugetului personal care ușurează această sarcină. Dacă folosim mai mult cardul bancar și rareori facem plăți în numerar, atunci e și mai simplu: aplicațiile de mobile banking sau online, de obicei, includ un modul de analiză automată a veniturilor și cheltuielilor. Atunci când vom avea informații despre veniturile și cheltuielile noastre pentru, cel puțin 3-4 luni, vom putea începe și planificarea financiară.

Tipurile de venituri

Pentru a ne putea gestiona veniturile, este util să ținem cont de faptul că veniturile pot fi stabile, temporare și ocazionale. De asemenea, veniturile pot fi active și pasive.

Veniturile stabile includ salariul, pensia, bursa, dobânda de la un depozit bancar, plata primită pentru un apartament dat în chirie și alte venituri primite în mod regulat. Veniturile temporare includ veniturile obținute din activități temporare (participarea la un proiect, munca sezonieră etc). Veniturile ocazionale includ veniturile care nu pot fi prevăzute, cum ar fi un premiu, un cadou, un câștig la loterie, o moștenire etc. Din punctul de vedere al planificării financiare, este relevant că, atunci când ne planificăm bugetul, putem să ne bazăm pe veniturile stabile și cele temporare (dacă știm durata lor), dar nu putem conta pe venituri ocazionale.

Venitul activ este câștigul pe care îl primim în urma activității pe care o desfășurăm în mod constant, zi de zi (exemplu: salariul). Dacă întrerupem această activitate, dispare și venitul. Venitul pasiv reprezintă un venit care nu depinde de faptul dacă desfășurăm vreo activitate și care, de obicei, rezultă din acțiunile pe care le-am întreprins în trecut (exemplu: dobânda la un depozit bancar, dividende, chiria etc.). Din punctul de vedere al planificării financiare, este relevant că veniturile active sunt limitate de capacitatea noastră de muncă, de aceea scopul nostru este să avem și surse de venituri pasive. În același timp, pentru a acumula capital care să genereze venituri pasive, trebuie să economisim și să investim în mod sistematic.

Cum ne creștem veniturile

Dacă vorbim de veniturile active, principalul factor de care depinde mărimea acestora este nivelul de calificare al persoanei, adică studiile și abilitățile. De exemplu, dacă învățăm o limbă străină sau un limbaj de programare, putem realiza sarcini mai sofisticate și să avem un salariu mai mare. Totodată, instruirea ne costă bani și timp, de aceea este judicios să investim în acele abilități care sunt realmente întrebate pe piața muncii, evitând diverse cursuri dubioase de „dezvoltare personală”.

De asemenea, un alt factor este gradul de mobilitate a lucrătorului, adică ușurința cu care el sau ea este gata să-și schimbe locul de muncă. [Cercetările](#) [2] sugerează că schimbarea locului de muncă la fiecare doi-trei ani poate duce la o creștere salarială de la 10% până la 20% comparativ cu situația de a rămâne în aceeași funcție (deși trebuie de luat în considerație și alți factori, cum ar fi coerența dintre schimbarea locului de muncă și obiectivele de carieră pe termen lung).

Puterea de negociere este și ea un factor de care depind veniturile. [Cercetările](#) [3] arată că, de exemplu, în SUA, lucrătorii afiliați la sindicate câștigă, de obicei, cu aproximativ 20% mai mult decât lucrătorii care nu sunt afiliați la sindicate. De aceea este rațional, în special dacă lucrăm la o întreprindere mare, să înființăm la locul de muncă un sindicat al lucrătorilor (sau să ne alăturăm unui sindicat existent), ca să negociem în mod colectiv aspectele legate atât de remunerare, cât și de condițiile muncii. Este important ca sindicatul să fie unul real, nu de fațadă (cum ar fi „sindicatele” controlate efectiv de conducerea întreprinderii care se ocupă cu distribuirea biletelor de odihnă la sanatorii).

Cum ne optimizăm cheltuielile

Atunci când optimizăm cheltuielile, reducem, mai întâi, cheltuielile opționale și apoi trecem la raționalizarea cheltuielilor obligatorii.

Conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2023, principalele categorii de cheltuieli efectuate de gospodăriile casnice din Moldova au fost: produsele alimentare – 40%, plățile pentru locuință, apă, electricitate și gaze – 18%, îmbrăcăminte și încălțăminte – 8%, servicii de transport – 7%, mobilier, dotarea și întreținerea locuinței – 5%, sănătate – 4%, telecomunicații – 4%, restaurante și hoteluri – 3%, recreere și cultură – 3%, băuturi alcoolice și tutun – 2%, educație – 1%, altele – 5%.

Din această listă observăm că primele „candidate” la reducere sunt cheltuielile cauzate de vicii (de exemplu, fumatul), care nu doar ne costă bani, ci și ne reduc veniturile viitoare din cauza că înrăutățesc sănătatea și scad capacitatea de muncă. Unele cheltuieli din categoria „recreere și cultură” sau „îmbrăcăminte și încălțăminte” sunt opționale și pot fi reduse, însă nu trebuie să exagerăm, pentru că acestea sunt necesare pentru socializare și integrare în comunitate.

Cheltuielile pentru alimentație sunt greu de optimizat, deși există anumite trucuri care ne pot ajuta, cum ar fi să mergem la magazin cu lista de cumpărături pregătită, ca să ne abținem de la cumpărături inutile, să facem cumpărături comune împreună cu vecinii, rudele la prețuri angro. Cu scopul de a reduce cheltuielile pentru servicii comunal-locative, merită să discutăm cu vecinii de bloc și să participăm la programele de creștere a eficienței energetice a clădirilor rezidențiale, care pot face o diferență semnificativă în ceea ce privește cheltuielile de energie. De asemenea, familiile vulnerabile pot participa la programul „Rabla pentru electrocasnice” care acordă sprijin financiar pentru procurarea de electrocasnice și becuri ce consumă mai puțină energie electrică.

Planificarea financiară

Planificarea financiară ne ajută să ținem cont nu doar de veniturile și cheltuielile curente, ci și de cele viitoare, și să le ajustăm în așa fel, încât să ne putem atinge obiectivele financiare pe termene scurt, mediu și lung. De exemplu, în lunile de vară nu ne cheltuim tot venitul, ci economisim surplusul de venit pentru a putea acoperi cheltuielile mai mari iarna, când va începe sezonul de încălzire.

După ce avem datele despre veniturile și cheltuielile pe care le-am efectuat în ultimele 3-4 luni, următoarea etapă este planificarea financiară. Ne stabilim o listă de obiective financiare, precum și o ordine a priorităților. Se recomandă ca prima prioritate să fie constituirea unui fond de urgență („pernă de siguranță”) în mărime de 3-6 salarii lunare, care ne-ar ajuta să facem față cheltuielilor neprevăzute sau pierderii surselor de venituri. Apoi trebuie să urmeze finanțarea obiectivelor pe termen lung (procurarea locuinței, crearea unei surse de venit pasiv), pe urmă finanțarea obiectivelor pe termen mediu (educație, procurarea mașinii) și apoi a obiectivelor pe termen scurt (vacanță, procurarea unui laptop, a unei haine de blană). O asemenea prioritizare ne va ajuta să evităm iluzia răspândită că obiectivele pe termen scurt ar fi mai importante decât cele pe termen lung.

Având lista obiectivelor financiare prioritare, cu termenele de realizare a acestora, precum și costul fiecărui obiectiv, ne gândim la sursele de finanțare și facem un plan al veniturilor și cheltuielilor, având în vedere obiectivele. Din veniturile stabile e bine să punem deoparte în mod regulat o anumită pondere (de exemplu, 10% sau mai mult, în funcție de posibilități) pentru a ne acoperi obiectivele financiare, iar veniturile ocazionale să le alocăm în întregime pentru finanțarea obiectivului cel mai prioritar. Să nu uităm că banii pe care îi punem deoparte pentru atingerea obiectivelor financiare nu trebuie să stea sub formă de numerar sub saltea sau într-un seif, ci ar trebui să ia forma unor instrumente financiare generatoare de venit (depozit, investiții), pentru a proteja acești bani de pierderea valorii cauzată de inflație și pentru a accelera atingerea obiectivelor propuse.

Tags

[Cum ne gestionăm rațional bugetul personal](#) ^[4]

[bugetul personal](#) ^[5]

[buget personal](#) ^[6]

[educație financiară pentru toți](#) ^[7]

[campania de educatie financiara](#) ^[8]

[campanie de educație financiară](#) ^[9]

[campania de educatie financiar](#) ^[10]

[Educație financiară pentru toți](#) ^[11]

[Educația financară pentru toți](#) ^[12]

Source URL:

<https://www.bnm.md/en/node/67525>

Related links:

[1] https://www.bnm.md/files/22_Cum_ne_gestionăm_rațional_bugetul_personal_1.jpg [2]

<https://www.linkedin.com/pulse/how-often-should-you-change-jobs-increase-pay-8ogzc> [3]

<https://home.treasury.gov/news/featured-stories/labor-unions-and-the-us-economy> [4]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Cum_ne_gestionăm_rațional_bugetul_personal](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Cum_ne_gestionăm_rațional_bugetul_personal) [5]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=bugetul_personal](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=bugetul_personal) [6] [https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=buget_personal](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=buget_personal) [7]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=educație_financiară_pentru_toți](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=educație_financiară_pentru_toți) [8]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campania_de_educatie_financiara](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania_de_educatie_financiara) [9]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campanie_de_educatie_financiară](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campanie_de_educatie_financiară) [10]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=campania_de_educatie_financiar](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=campania_de_educatie_financiar) [11]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Educație_financiară_pentru_toți](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educație_financiară_pentru_toți) [12]

[https://www.bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Educația_financară_pentru_toți](https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=Educația_financară_pentru_toți)